

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A SPECIALIȘTILOR ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORT CONFORM TEHNOLOGIEI BAZATE PE PRINCIPIULUI CONCENTRIC DE INSTRUIRE

Buftea Victor,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Keywords: *physical education, sport, professional preparation, training technologies, principles.*

Annotation. *This article describes specific forms of professional preparation for future specialists in physical education and sport according to the technology based on the concentric principle. Based on the experimental elaborations carried out with the students, significant results are obtained in order to form the professional competencies of the future specialists in the field. Technology based on the principle of concentric education which is effective and can be widely applied in the professional preparation process.*

Repere conceptuale de cercetare

Studiul efectuat este bazat pe tehnologia utilizării principiului concentric de instruire în pregătirea centralizată a specialiștilor în educația fizică și sport, tehnologie, care solicită o nouă perspectivă de formare profesională a pedagogului contemporan. O astfel de tehnologie prevede însușirea detaliată și perfectă a conținutului materialului de studiu de pe toate pozițiile care îl caracterizează [1, 3]. Dat fiind, că specificul educației fizice și sportului se situează la intersecția mai multor discipline: psihologo-pedagogice, anatomo-fiziologice, medical-biologice, cinetice, biomecanice, teoretico-practice de specialitate etc. [2, 4, 5], necesitatea stabilirii unui sistem de relații reciproce și a interconexiunii dintre componentele unităților de conținut ale disciplinelor conexe devine inevitabilă, și unde, aceste componente să fie în măsură să condiționeze obținerea unui produs final de calitate.

Aspecte metodologice ale cercetării

În conformitate cu scopul stabilit al cercetării, potrivit căruia, la baza pregătirii profesionale eficiente a viitorului specialist în educația fizică și sport este necesar să fie aplicată tehnologia principiului concentric de instruire, au fost trasate și realizate un șir de obiective:

– din punct de vedere teoretico-metodologic s-a analizat și s-a argumentat tehnologia existentă a pregătirii profesional-pedagogice a specialistului în educația fizică și sport la momentul de referință pe baza generalizării informațiilor (a literaturii teoretico-științifice și didactico-metodice de specialitate, inclusiv a

materialelor documentar-factologice, a sistemului de planificare și programare a conținuturilor informaționale etc.), precum și a organizării, desfășurării și evaluării practice a procesului de instruire;

– calitativ și cantitativ s-au efectuat aprecieri asupra particularităților structural-metodologice și de conținut, asupra mecanismelor de dirijare, organizare și desfășurare cu activitățile instructiv-educative în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare;

– pe baza inițiativelor proprii și a multor argumente stabilite de rezultatele studiului preventiv întreprins a fost elaborat mecanismul investigațional cu caracter experimental (atât în plan intradisciplinar, precum și în plan interdisciplinar), determinat de esența tehnologiei principiului concentric de instruire luat în studiu.

Mecanisme investigaționale (esențe de examinare)

Astfel, conform cerințelor acestui principiu, precum și a altor legități și norme condiționate de instruirea concentrică, s-a efectuat o ierarhizare a conținuturilor activităților instructive și au fost stabilite formele cu caracter intensiv de predare-învățare-evaluare, ceea ce a stat la baza stabilirii sistemului de relații dintre componentele instructive, în care s-a urmărit, în mod direct, interconexiunea cunoștințelor teoretice, a priceperilor și deprinderilor practico-metodice etc. Elementele informaționale au fost cuplate pe module (blocuri) și unități de predare-învățare, toate devenind dependente una de alta, iar relațiile de studiu stabilite între ele au condiționat cunoașterea materiei atât în plan interdisciplinar, intradisciplinar, precum și pluridisciplinar. Acest algoritm, din care a decurs logica abordării itemilor instrucționali, precum și mecanismele operațiilor de sistem a permis studierea deplină și mult aspectuală a problemei cercetate.

Este de menționat, că elaborările experimentale privind abordarea principiului concentric de instruire în aspect interdisciplinar (versiunea liniară orizontală), au presupus predarea-învățarea-evaluarea tuturor conținuturilor în interiorul unei discipline. Cele de ordin intradisciplinar (versiunea liniară verticală), au vizat corelarea conținuturilor disciplinelor similare din planul de învățământ la nivelul unui câmp de aplicabilitate comun, care să stimuleze raționalizarea raporturilor formative dintre „cantitatea de cunoștințe” și „volumul de învățare”, diminuând astfel dimensiunea excentrică a însușirii informațiilor. În aspect pluridisciplinar abordarea principiului concentric a propus rezolvarea unor unități de conținuturi, probleme, situații complexe, dependente de mai multe discipline și principii organizatorice de ordin transversal, ceea ce să stimuleze capacitatea de integrare a informațiilor și a manierei de operaționalizare a acestora la nivelul tuturor intereselor de formare profesională de calitate.

Rezultate – produs

Realizarea practică a elaborărilor experimentale a condiționat și influențat esențial eficiența formării cunoștințelor, competențelor și aptitudinilor profesionale asimilate de către subiecți în sistemul de pregătire integrală a viitorului profesionist în educația fizică și sport, anume de pe pozițiile tehnologiei bazate pe principiul concentric de instruire, obținând un coraport între rezultate de $t = 4,7$ la $P < 0,001$, în favoarea subiecților grupării experimentale.

Concluzii și recomandări

În rezultatul cercetărilor întreprinse pot fi scoase în evidență următoarele *concluzii și recomandări*:

– tehnologia bazată pe principiul concentric de instruire reprezintă o modalitate avantajoasă de programare, organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ, orientează evaluarea activităților de cunoaștere spre o dezvoltare adecvată a competențelor profesionale în concordanță cu cerințele și necesitățile activității practice;

– conform tehnologiei bazate pe principiul concentric de instruire activitățile de predare-învățare pot contribui la însușirea detaliată a materialului, la reducerea intervalelor de timp pentru însușirea tehnicii exercițiilor cu orice grad de complexitate, a elementelor și acțiunilor tehnico-tactice, la intensificarea creativității celui care învață;

– tehnologia principiului concentric de instruire orientează evaluarea procesului de cunoaștere sub formă de unități funcțional-instructive tematizate (unități de conținut, unități de învățare, unități de obiective etc.), care permit acordul tuturor elementelor instructive în ordinea, succesiunea și logica corespunzătoare privind expunerea materialului;

– astfel de tehnologie permite programarea informațiilor semnificative și a activităților de studiu în conformitate cu etapa instructivă de formare a capacităților profesionale, evitarea dublării ori stereotipizării materialului;

– conduce, de asemenea, la stabilirea unui sistem ordonat de activități în cadrul procesului centralizat de formare a cunoștințelor, a corelației și interdependenței dintre componentele instructive, a interconexiunii dintre formele de organizare, inclusiv a succesiunii și complexității lor în dependență de rezultatele urmărite.

Această formă de tipul “Crowder” este o direcție a instruirii programate și se înfăptuiește printr-un program cu o structură perfectibilă, evitând consecințele nefavorabile privind normele de însușire a materialului. Evident, întocmirea planificării în acest context impune programarea obiectivelor cu numărul necesar de lecții în scopul formării complete a competențelor profesionale până la etapa de perfecționare și stabilizare ale acestora.

De asemenea, se recomandă:

- elaborarea preventivă a pachetului de documente (planuri, programe, cărți tehnologice, fișe instrucționale, cărți și caiete etc.) cu destinație specială, conform căroră structura, volumul și conținutul materiei didactice din cadrul **pregătirii profesionale** să reflecte pe deplin cerințele și necesitățile acestor particularități din cadrul **activității profesionale**;

- în plan interdisciplinar se recomandă stabilirea legăturilor dintre toate disciplinele, care dispun de informații comune unei probleme. În acest context pot fi înaintate, organizate și desfășurate mai multe module tematice importante;

- la elaborarea modulelor/blocurilor tematizate interdisciplinare se recomandă să fie prevăzută corespunderea conținutului materiei didactice cu perioada instructivă de formare a capacităților profesionale. Acest factor impune un mod rațional de programare a materialului, care, fiind extras din diferite perioade instructive trebuie să constituie un curent cursiv și succesiv în dependență de importanța și semnificația teoretico-științifică și practico-metodică a fiecărei discipline. Evident, tehnologia bazată pe principiul instruirii concentrice trebuie să indice volumul și conținutul suficient pentru realizarea deplină a obiectivelor de studiu;

- în plan intradisciplinar se recomandă stabilirea legăturilor necesare dintre formele de predare și însușire a materiei didactice. Aceasta va condiționa accelerarea și intensificarea procesului de formare a cunoștințelor în baza interconexiunii dintre formele teoretice, metodice, practice, lucrului de laborator, individual, formele seminar, de control și evaluare;

- la tratarea unei probleme de studiu, conform tehnologiei bazate pe cerințele principiului concentric, să fie selectate și aplicate seriile instructive adecvate, care, în măsură deplină, să oglindească esența problemei studiate. În așa mod va fi posibilă: omiterea informațiilor și exercițiilor ne semnificative; evitarea consecințelor nefavorabile privind normele de instruire inclusiv: șablonizarea, standardizarea, stereotipizarea și altele; determinarea nivelelor inițiale și în curs de dezvoltare ale pregătirii subiecților; stabilirea regimului optim de lucru; selectarea materialului de sinteză, care va permite, în același timp, dezvoltarea și intensificarea creativității tuturor membrilor procesului pedagogic.

Cu siguranță, utilizarea tehnologiei bazate pe esența principiului concentric de instruire va permite ca activitățile specifice să decurgă cu prioritatea laturii pregătirii profesionale, fiind determinate atât de unitatea subsistemelor, precum și de integritatea bazelor teoretico-metodologice și practice ale disciplinelor de studiu, toate fiind orientate spre realizarea unui scop comun.

Bibliografie

1. Bufta V. *Particularități tehnologice ale instruirii concentrice în pregătirea profesională a studenților*. În: Știința culturii fizice, 2010, N.5/2, p. 5-7.

2. Bufta V. *Pregătirea profesională a specialiștilor către activitatea de antrenorat în gimnastica artistică*. În: Probleme acmeologice în domeniul culturii fizice (proiect instituțional): Materialele conferinței științifice internaționale, Ediția a 2-a, 1 decembrie 2016. Chișinău: USEFS, 2019 (Tipogr. "Valinex" SRL), p. 13-21.

3. Grimalschi T. *Bazele dirijerii procesului instructiv-educativ și de antrenament în educația fizică și sport*. Culegere de lucrări. Chișinău, 1996, p. 14-16.

4. Данаил С. *Актуальные проблемы физкультурного образования в учебных заведениях в контексте современных разработок теории*. În: Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Materiale ale conferinței științifice internaționale. Chișinău: Liceum, 1996, p. 4-10.

5. Мындыкану В.М. *Педагогическая техника и мастерство учителя*. Кишинев: Штиинца, 1991. 197 с.